

τοὺς συναδέλφους μου. Ἐγὼ δ' ἀντιπαρετήρησα ὅτι τοῦτο δὲν θεωρῶ δίκαιον, καὶ παρεκάλεσα νὰ μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ συντάξω πάντα τὰ διατάγματα παρομοίως. Ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς μοὶ εἶπεν ἐπιμόνως, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ θέλησις καὶ ἡ διαταγή του, ὥστε ἡναγκάσθην νὰ ἐνδώσω· ποτὲ ὅμως εἰς οὐδένα ἔδειξα τὸ διάταγμα, οὐδὲ περιῆλθεν εἰς γνῶσίν τινος ἡ διάκρισις αὕτη.

Μετὰ δὲ τὴν τράπεζαν, προσελθὼν μοι ὁ Αὐλάρχης, μοὶ εἶπε νὰ μὴ ἀναχωρήσω, ἀλλὰ νὰ μεταβῶ εἰς τὸ ἰδιαίτερον δωμάτιον τοῦ Βασιλέως, ὅπου ἡ Α. Μ. ἤθελε μετ' ἐμοῦ νὰ διαλεχθῇ. Οὕτως, ἀφ' οὗ ἀπῆλθον πάντες οἱ συνδαιτημόνες, κληθεῖς, εἰσῆλθον, καὶ εὗρον τὸν Βασιλέα περιπατοῦντα ἐν τῷ δωματίῳ, τὴν δὲ Βασίλισσαν εἰς τὸ ἀνάκλιντρον καθημένην ἐμπρὸς μικρᾷ τραπέζῃ, ἐφ' ἧς διὰ μικροσκοπικῶν χαρτίων ἔπαιζε τὸ παιγνίδιον τῆς **ὑπομονῆς**. Εἰς τὴν μίαν δὲ γωνίαν τοῦ δωματίου ἴστατο κατάφωτον καὶ κατάκοσμον δένδρον, τὸ τῶν Χριστουγέννων.

Ἐπὶ πολὺ ὁ Βασιλεὺς, συμπεριπατῶν μετ' ἐμοῦ, διελέγετο περὶ τινων ἐκκρεμῶν κατεπειγουσῶν ὑποθέσεων. Τέλος ἡ Βασίλισσα, ἀπολέσασα τὴν ὑπομονήν:

— Ἀ, τέλος πάντων, ἀνέκραξεν, ἐλπίζω ὅτι ἐξηντλήσατε τὰς σπουδαίας ὑποθέσεις. Ἐλθετε τώρα καὶ εἰς ἐμέ, νὰ σᾶς δείξω τὸ δένδρον μου.

Καὶ ἐγερθεῖσα, μ' ἔφερε πρὸς αὐτὸ καὶ μοὶ παρέστησε τὰ διάφορα δῶρα, ἃ ἔλαβε παρὰ τῆς οἰκογενείας της καὶ παρὰ τοῦ Βασιλέως, συνιστάμενα εἰς βαρύτιμα ψέλλια, περιδέραια καὶ ἄλλα κοσμήματα. Σπρώξασα δὲ κομψὸν ἐρυθρὸν κιβώτιον πρὸς ἐμέ,

— Ἰδού, εἶπε, καὶ τὸ δῶρον, ὃ ἔλαβον παρὰ τοῦ Βασιλέως.

Ἀνοίξας δέ, εἶδον ἐν αὐτῷ ἀδαμαντοκόλλητον τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Σωτῆρος.

Ἐκ τῆς ὑπηρεσίας.

Ὡς ἀνωτέρω εἶπον, οἱ παρ' ἡμῖν πρέσβεις τῶν δυνάμεων, πρωτοβουλία τοῦ κ. Οὐαῖς, ἐνόμισαν ὅτι ὤφειλον νὰ ἐργασθῶσιν, ἀνεξαρτήτως ἡμῶν, ἐπὶ τῆς ὑπ' ἐμοῦ αὐτοῦ προκληθείσης ὑποθέ-

σεως τοῦ κανονισμοῦ τῆς ἀποτίσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου. Εἰς δὲ τὰς πολλάκις ἐπαναλαμβανομένας παρατηρήσεις μου, ὅτι ἐλπίζω νὰ μὴ περατώσωσι τὸ ἔργον των, οὐδὲ νὰ προτείνωσί τι εἰς τὰς κυβερνήσεις των χωρὶς πρῶτον μεθ' ἡμῶν νὰ συνεργασθῶσι κατὰ τὴν ἀρχικὴν πρότασίν μου, ἀπήντων ὅτι ἐννοεῖται τοῦτο, καὶ ὅτι ἡ ὑπ' αὐτῶν μέχρις ἐκείνου γενομένη ἐργασία, ἣτις ὅμως σχεδὸν τρία ὅλα ἔτη διήρκεσεν, ἦν μόνον προπαρασκευαστική, ἵνα ἐμβαθύνωσιν εἰς τὰ καθέκαστα τοῦ ζητήματος.

Τέλος, ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τοῦ ἔτους 1859, μοὶ ἠγγέλθη ὅτι ἦλθεν ἡ στιγμή τῆς συνεργασίας, καὶ ὁ κ. Προβελέγιος, δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν ὥς Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν, ἢ ὥς τὸν τῶν Οἰκονομικῶν, διὰ τινὰ λόγον, προσωρινῶς ἀντικαθιστῶν, καὶ ἐγὼ προσεκλήθημεν εἰς τοῦ πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας, ἐνθα εὗρομεν συνελθόντας καὶ τοὺς δύο ἄλλους πρέσβεις τῶν μεγάλων δυνάμεων μετὰ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων καὶ τῶν εἰδικῶν διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο σταλέντων αὐτοῖς βοηθῶν.

Ὁ κ. Οὐάϊς εἶπεν, ὅτι μᾶς παρεκάλεσε νὰ ἔλθωμεν, ἵνα δώσωμέν τινας πληροφορίες, ὧν εἶχον ἀνάγκην, καί, παρουσιάσας ὅρη ὅλα σχετικῶν ἐγγράφων, μεταφράσεως τῶν Ἑλληνικῶν νόμων, ἀνέγνω τινὰς ἐκθέσεις τῶν βοηθῶν τῶν πρέσβεων, περιεχούσας ἀνακριβεῖας πολλάς. Χωρία τινὰ αὐτῶν ἐξηρέθισαν τὸν εὐφλόγιστον συνάδελφόν μου, ὅστις παρεξετράπη εἰς λόγους οὐχὶ χαρακτηριζομένους ὑπὸ διπλωματικῆς ἀβρότητας, ὥστε ἔσπευσα νὰ λάβω τὸν λόγον ἐγὼ πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς παρεκτροπῆς. Ὅτε δέ, μετὰ τινὰς ὥρας, διελύθημεν, παρεκάλεσα τοὺς κυρίους πρέσβεις νὰ τάξωσι τὰς ἡμέρας καὶ ὥρας, καθ' ἃς νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὰς συνεδριάσεις πρὸς ταχεῖαν τοῦ σπουδαίου ἔργου περάτωσιν.

Ἀλλ' αἱ ἡμέραι παρήρχοντο καὶ ἐκ δευτέρου δὲν συνεκαλούμεθα. Τέλος δέ, μίαν ἐσπέραν, εἰς βασιλικὸν χορόν, ὁ κ. Ὁζεροφ, πρέσβυς τῆς Ρωσσίας, μοὶ εἶπεν ἰδιαιτέρως, παρακαλέσας με νὰ μὴ γνωστοποιήσω ὅτι παρ' αὐτοῦ τὸ ἠξεύρω, ὅτι ἡ ἐκθεσις συνετάχθη ἤδη ὑπὸ τοῦ κ. Οὐάϊς καὶ ὑπεγράφη.

— Πῶς; εἶπον. Ἄνευ συνεργασίας μεθ' ἡμῶν, ὥς μοὶ ἐδόθη ὑπόσχεσις, χωρὶς νὰ τὴν γνωρίζωμεν:

— Δὲν ἀμφιβάλλω, μοὶ ἀπεκρίθη, ὅτι θὰ σᾶς δειχθῇ πρὶν ἢ ἀποσταλῇ.

— Τοῦτο, τῷ ἀπήντησα, δὲν ἀρκεῖ. Εἰπέτε, σᾶς παρακαλῶ, τοῖς κυρίοις συναδέλφοις ὑμῶν, ὅτι οὕτως ἐκτίθενται εἰς τὸ νὰ μὴ ἀναγνωρίσωμεν καὶ παραδεχθῶμεν τὰ ὑπ' αὐτῶν μονομερῶς καὶ ἄνευ ἡμῶν προτεινόμενα, καὶ ὅτι εἰς πρότασιν, ἣς ἡμεῖς ἐλάβομεν τὴν πρωτοβουλίαν, ἔπρεπεν ἄλλως ν' ἀνταποκριθῶσιν, οὕτω καὶ ἐγὼ φρονῶ.

Ὁ κ. Ὁξερροφ μοὶ εἶπεν ὅτι ἔχω δίκαιον καὶ ἀπέδωκε τὸν τρόπον τοῦτον τῆς ἐνεργείας εἰς τὴν γνωστὴν στρουφνότητα τοῦ χαρακτηῆρος τοῦ κ. Οὐαίς.

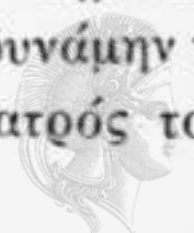
Ἐν τούτοις μάτην ἐπεριμείναμεν νὰ μᾶς γνωστοποιηθῇ καὶ ἡ ἔκθεσις τῶν πρέσβων, ἀποσταλεῖσα, ὥς ἔμαθον, χωρὶς πλέον οὐδὲν περὶ αὐτῆς ν' ἀκούσωμεν μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ἐξόδου μου ἐκ τοῦ ὑπουργείου.

Ἐπὶ τῆς ὑπουργείας μου, δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς πότε, χρηρυσάσης προξενικῆς τιнос θέσεως ἐν Μακεδονίᾳ, νομίζω τῆς Φίλιππουπόλεως, διώρισα εἰς αὐτὴν τὸν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως καὶ ἄλλων συσταθέντα μοι κ. Δόσκον. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του δὲ τῷ ἔδωκα τὴν προφορικὴν ὁδηγίαν νὰ φέρητε φιλοφρονέστατα πρὸς τὴν ἐκεῖ βουλγαρικὴν κοινωνίαν, εἰς φιλικὰς σχέσεις διατελῶν μετὰ τῶν προϋχόντων αὐτῆς, αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκόν του καλῶν, δι' ὃ καὶ ἐπίδομα, ἂν ἐφαίνετο ἀναγκαῖον, τῷ ὑπεσχέθην, τὰ συμφέροντα καὶ μάλιστα τὰ σχολεῖα αὐτῶν προστατεύων, διότι αἱ ἀρχαί μου ἦσαν ἐντελῶς ἀντίθετοι πρὸς ἃς ἐφήρμοσαν μεταγενεστέρως ὁ Δεληγεώργης καὶ ἄλλοι, εἰς τὸ οὐδὲν ὠφελῆσαν καὶ ὀλέθριον ἀποδειχθὲν σχίσμα ἀποληξάσας. Μεταξὺ τῶν ὁμοδόξων καὶ ὁμοδούλων ἤθελον νὰ καλλιεργῇται, οὐχὶ ἔχθρα, ἀλλὰ συμπάθεια καὶ ἀλληλοβοήθεια, καὶ ὥς ὑφ' ἡμῶν τὰ σχολεῖά των, οὕτω καὶ ὑπ' ἐκείνων ν' ἀνέχωνται καὶ ὑποστηρίζονται τὰ σχολεῖα ἡμῶν, καὶ οἱ καρποὶ ἀμφοτέρων θὰ ἦσαν ἀνάλογοι πρὸς τὴν δεκτικότητα ἀναπτύξεως ἑκατέρων τῶν ἐθνικοτήτων.

Μετὰ τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν μου δὲ διατελούντων ὑπαλλήλων διετέλουν ἐν γένει εὐχαριστημένος, καὶ ἐκεῖνοι μετ' ἐμοῦ.

καὶ σπανίως ἐπῆλθον δυσαρρεσκείας ἀφορμαί. Ἐλθὼν δέ ποτέ τις, δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν ἐκ Σεῦρῶν ἢ ἐξ ἄλλης τινὸς πόλεως τῆς Μακεδονίας, ἀνέφερε δεινὰς κατηγορίας κατὰ τοῦ ἐκεῖ προξένου, ἴσως κατ' αὐτοῦ τοῦ Δόσκου, ἃς ὅμως ἐγώ, ἐξετάσας, εὗρον ὅλως ἀνυποστάτους. Δυσανασχετῶν δ' αὐτὸς διὰ τοῦτο, προὔκάλεσε διὰ τινος τῶν ἀντιπολιτευομένων ἐν τῇ Βουλῇ ἐπερώτησιν. Εἰς ταύτην ἐγὼ ἠγέρθην, ἵν' ἀπαντήσω, καί, ἀνακαλύψας τὸν κατήγορον ἄνω ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, ἀφ' οὗ κατέδειξα τοῦ Προξένου τὴν ἐντελῆ ἀθωότητα, ἐπεῖπον ὅτι, ὅσον θὰ ἐδεικνυόμην πάντοτε αὐστηρὸς κατὰ παραβατῶν ὑπαλλήλων, ἄλλο τόσον οἱ τὸ καθῆκον αὐτῶν εὐσυνειδότως ἐκπληροῦντες δύνανται νὰ ἔχωσι τὴν πλήρη πεποίθησιν, ὅτι θὰ εὐρίσκωσιν ἐν ἐμνὶ πρόθυμον ὑπερασπιστὴν κατὰ τῶν ἐξ ἰδιοτελείας συκοφαντῶν. Μετὰ τὴν ἀγόρευσίν μου δὲ ταύτην ὁ κατήγορος ἀπῆλθε καὶ οὐδέποτε πλέον ἐφάνη, οἱ δ' ὑπάλληλοι ἐνεψυχώθησαν μαθόντες, ὅτι τὴν εἰλικρινῇ αὐτῶν ὑπηρεσίαν ἀναγνωρίζει καὶ ἔχει τὸ θάρρος νὰ προασπίζη ἢ προῖσταμένη ἀρχὴ τῶν.)

Ἐπίσης εὐτυχῆς ὅμως δὲν ἦμην εἰς ἄλλην περίστασιν, ὅτε μοὶ ὑπεβλήθησαν ἀνακρίσεις τῶν ἐν Σμύρνῃ Ὀθωμανικῶν ἀρχῶν, ἐλέγχουσαι, ὅτι ἐν τῇ ἐξοχικῇ οἰκίᾳ τοῦ τότε ἐκεῖ προξένου τῆς Ἑλλάδος εὐρέθησαν κιβδηλίας ἐργαλεῖα, καὶ ἐξεφράζετο ἡ πεποίθησις ὅτι τῶν ἐργαλείων τούτων χρῆσιν ἐποιεῖτο αὐτὸς ὁ πρόξενος. Καθῆκόν μου ἦν νὰ ὑποβάλω αὐτὸν εἰς ἀνάκρισιν καὶ νὰ τὸν παραπέμψω εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, τόσῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον ἡ ὑπόθεσις εἶχε περιέλθει καὶ εἰς τὴν δημοσιότητα, ἀλλ' αἰδεσθεῖς τὸ ὄνομα, ὃ ἔφερε, γνωστὸν καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος, περιορίσθην εἰς τὸ νὰ τὸν μετακαλέσω καὶ νὰ τὸν ἀντικαταστήσω προσωρινῶς μόνον, ὥς ἂν δὲν συμμεριζόμην τὴν περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ πεποίθησιν. Μετ' ὀλίγον δ' ἦλθε πρὸς με ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ μὲ ἠρώτησε τίνας ἔνεκα ἔλαβον τὸ μέτρον τῆς μετακλήσεως. Λαβὼν δ' αὐτὸν κατὰ μέρος, τῷ εἶπον περὶ τῆς θλίψεως, ἣν μοὶ ἐπροξένησεν ἡ γενομένη μοι καὶ εἰς γνῶσιν τοῦ δημοσίου περιελθοῦσα ἀτιμωτικὴ καταγγελία, ἥς ἀπέναντι δὲν ἐδυνάμην νὰ λάβω μέτρον ἀβρότερον ὑπὲρ τῆς ὑπολήψεως τοῦ πατρός του,

μὴ ἐκθέτων αὐτὸν εἰς σκάνδαλον παραπομπῆς εἰς δίκην, τὸν προέτρεψα δὲ νὰ σπεύσῃ νὰ συλλέξῃ τὰς ἀποδείξεις τῆς μὴ ἐνοχῆς, καὶ δημοσιεύσῃ αὐτάς, ὅτε ἀμέσως μετὰ χαρᾶς θέλω σπεύσει νὰ ἱκανοποιήσω παντοίως τὸν πρόξενον, καὶ ν' ἀποκαταστήσω αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν του.

Ἀλλά, δυστυχῶς, ὁ υἱὸς πᾶν ἄλλο ἔπραξεν ἢ ὅ,τι τῷ εἶπον. Κηρύττων ὅτι συγγράφει τὴν δικαιολόγησιν τοῦ πατρὸς του, μετὰ μακρὸν χρόνον ἐξέδωκεν ὀγκώδη τόμον, ὅστις οὐδεμίαν μὲν ἀποδείξιν τῆς ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου, γελοιογραφίας δὲ καὶ σατυρισμοὺς καὶ ὕβρεις πολλῶν τῶν ἐπισημοτέρων πολιτευομένων, ἐν ἄλλοις καὶ ἐμοῦ, περιεῖχε καὶ πολὺ χείρονα ἀπέναντι τῆς κοινῆς γνώμης κατέστησε τὴν θέσιν τοῦ πατρὸς του, ὅστις οὐδέποτε πλέον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, οὐδ' ἀνέκυψεν εἰς τὴν δημοσίαν ὑπόληψιν.

Εἰκοσιπενταετηρίς.

Κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1859 μεγάλη τελετὴ ἀπεφασίσθη νὰ πανηγυρισθῇ, ἡ εἰκοσιπενταετηρίς τῆς ἐνηλικιότητος καὶ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ Βασιλέως. Παρασκευαὶ ἐγένοντο μέγιστα. Ἡ πόλις κατεκοσμήθη, οὐχὶ μὲν ἐντελῶς καθ' Ἑλληνικὸν ῥυθμόν, ὥς ἐγὼ ἐπρότεινον, ἀλλὰ κομψῶς, καί, κατ' ἀναλογίαν τῶν καιρῶν, μεγαλοπρεπῶς. Ἡγεμόνες καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι ἦλθον παρὰ τῶν πλείστων εὐρωπαϊκῶν κυβερνήσεων, ἐκ Βαυαρίας ὁ Μαουρὲρ καὶ ὁ στρατηγὸς von der Tann, καὶ ἐν ᾧ φωταψίαὶ ἐλάμπρυνον τὴν πόλιν καὶ τὴν Ἀκρόπολιν, ἐσπερίδες, χοροὶ καὶ γεύματα πολυτελέστατα ἐδόθησαν εἰς τὴν Αὐλὴν, καὶ δημόσιος χορὸς μέγας εἰς τὸ θέατρον, κατάκοσμον καὶ αὐτὸ καὶ κατάφωτον. Εἰς τὸ γεῦμα δὲ τῆς τελευταίας ἡμέρας ἦσαν προσκεκλημέναι ἀμφότεραι αἱ βουλαιὶ ὁλόκληροι.

Πρὸ ἐνὸς περίπου μηνὸς εἶχον παρασιήσει εἰς τὸν Βασιλέα, ὅτι πρέπον ἦν, κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην, ν' ἀπονεμηθῶσι τὰ διάφορα εἰς διαφόρους τῶν ἡμετέρων ὀφειλόμενα παράσημα,